C/2024/6832

29.11.2024

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 21 octombrie 2024

privind politicile economice, bugetare, de ocupare a forței de muncă și structurale ale Slovaciei

(C/2024/6832)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([1]), în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ([2]), în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului ([3]), care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență (denumit în continuare „mecanismul"), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, mecanismul ajută la realizarea redresării economice și sociale și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, în special reforme și investiții pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

(2) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului ([4]) (denumit în continuare „Regulamentul REPowerEU"), care a fost adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Aceasta va contribui la realizarea securității energetice și la diversificarea aprovizionării Uniunii cu energie, sporind, în același timp, gradul de utilizare a surselor regenerabile de energie,

([1]) JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) JO L 306, 23.11.2011, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Slovacia a adăugat un nou capitol privind REPowerEU în planul său național de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU.

(3) La 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030”, pentru a fundamenta deciziile în materie de politică și pentru a crea condițiile-cadru pentru stimularea creșterii. Comunicarea abordează competitivitatea din perspectiva a nouă factori determinanți care se susțin reciproc. Printre respectivii factori determinanți, accesul la capitalul privat, cercetarea și inovarea, educația și competențele, precum și o piață unică funcțională apar ca priorități de politică esențiale în materie de reforme și investiții în vederea abordării provocărilor actuale în materie de productivitate, precum și în vederea consolidării competitivității pe termen lung a Uniunii și a statelor sale membre. La 14 februarie 2024, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Raportul anual pentru 2024 privind piața unică și competitivitatea”. Respectiva comunicare detaliază punctele forte și provocările în materie de competitivitate cu care se confruntă piața unică europeană, urmărind evoluțiile anuale în funcție de cei nouă factori determinanți ai competitivității care au fost identificați.

(4) La 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024, care marchează începutul semestrului european din 2024 pentru coordonarea politicilor economice. La 22 martie 2024, Consiliul European și-a declarat susținerea pentru prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2024, care sunt axate pe cele patru dimensiuni ale durabilității competitive. Totodată, la 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă 2024, în care a identificat Slovacia ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate sau pot fi expuse riscului de a fi afectate de dezechilibre și pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. La 16 ianuarie 2024, Comisia a adoptat un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2024 al Slovaciei. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2024 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro ([5]) (denumită în continuare „Recomandarea pentru 2024 privind zona euro”) la 12 aprilie 2024 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 11 martie 2024.

(5) La 30 aprilie 2024, a intrat în vigoare noul cadru de guvernanță economică al Uniunii. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală, Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului ([6]) privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv, astfel cum a fost modificat, și Directiva 2011/85/UE a Consiliului ([7]) privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre, astfel cum a fost modificată. Obiectivele noului cadru de guvernanță economică sunt promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și prevenirea deficitelor publice excesive. Noul cadru de guvernanță economică promovează, de asemenea, asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe obiectivele pe termen mediu, în combinație cu o aplicare a legii mai eficace și mai coerentă. Fiecare stat membru trebuie să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu. Un plan bugetar-structural național pe termen mediu conține angajamentele unui stat membru în domeniile bugetului, reformelor și investițiilor și acoperă o perioadă de planificare de patru sau cinci ani, în funcție de durata normală a legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete ([8]) care este indicată în planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu trebuie să respecte cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263, inclusiv cerințele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din produsul intern brut (PIB), și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub valoarea de referință din tratat de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1263, perioada de ajustare poate fi prelungită cu până la trei ani. Pentru a sprijini elaborarea planurilor bugetar-structurale naționale pe termen mediu respective, la 21 iunie 2024, Comisia a publicat orientări cu privire la informațiile care trebuie să fie furnizate de statele membre în planurile lor bugetar-structurale naționale pe termen mediu și în rapoartele lor anuale privind progresele înregistrate. În conformitate cu articolele 5 și 36 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Comisia le-a transmis statelor membre traiectoriile de referință și informații tehnice, după caz. Statele membre trebuie să prezinte planurile lor bugetar-structurale naționale pe termen mediu până la 20 septembrie 2024, cu excepția cazului în care

([5]) Recomandarea Consiliului din 12 aprilie 2024 privind politica economică a zonei euro (JO C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L 209, 2.8.1997, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L 306, 23.11.2011, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Cheltuielile nete astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263: „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

statul membru în cauză și Comisia convin să prelungească termenul cu o perioadă de timp rezonabilă. În conformitate cu cadrele lor juridice naționale, statele membre pot dezbate proiectele lor de planuri pe termen mediu cu parlamentele lor naționale, pot solicita instituțiilor fiscal-bugetare independente să emită un aviz și pot desfășura o consultare a partenerilor sociali și a altor părți interesate de la nivel național.

(6) În 2024, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în paralel cu punerea în aplicare a mecanismului. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ultimii ani sau la abordarea eficace a unui subset semnificativ al provocărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020, 2022 și 2023 rămân la fel de relevante pentru planurile de redresare și reziliență care au fost revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(7) La 29 aprilie 2021, Slovacia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 13 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Slovaciei ([9]), care a fost modificată la 14 iulie 2023 în temeiul articolului 18 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241, pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil, precum și pentru a include capitolul privind REPowerEU ([10]). Plata tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Slovacia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Faptul că acestea au fost atinse în mod satisfăcător presupune că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele atinse anterior.

(8) La 24 aprilie 2024, Slovacia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2024 și Programul de stabilitate pentru 2024, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([11]). În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2024 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Slovacia cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

(9) La 19 iunie 2024, Comisia a publicat raportul de țară din 2024 pentru Slovacia. În raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Slovacia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante adresate țării care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2023 și a făcut bilanțul implementării de către Slovacia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza respectivei analize, în raportul de țară au fost identificate anumite deficiențe legate de provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Slovacia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

(10) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Slovacia. Principalele constatări ale evaluării de către serviciile Comisiei a vulnerabilităților macroeconomice cu care se confruntă Slovacia în sensul regulamentului respectiv au fost publicate în martie 2024. La 19 iunie 2024, Comisia a concluzionat că Slovacia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, Slovacia se confruntă cu vulnerabilități legate de competitivitatea prin costuri, balanța externă, piața locuințelor și datoria gospodăriilor, care persistă în ciuda unor îmbunătățiri recente, iar măsurile de politică se lasă așteptate. Slovacia a făcut obiectul unui bilanț aprofundat în 2023, în urma căruia s-a considerat că vulnerabilitățile sale nu constituie dezechilibre macroeconomice, deoarece se preconiza că acestea se vor atenua pe termen mediu. Vulnerabilitățile respective s-au atenuat, dar nu atât de repede cum se preconiza acum un an. În plus, îmbunătățirile par a fi ciclice, vulnerabilitățile structurale părând a fi înrădăcinate, în timp ce măsurile de politică lipsesc. Deficitul important de cont curent s-a îmbunătățit anul trecut, dar se preconizează că acesta va rămâne vizibil negativ, ceea ce va duce la persistența unei poziții investiționale internaționale nete semnificativ negative. Inflația de bază s-a dovedit a fi mai persistentă decât se preconizase și a rămas mai ridicată decât media zonei euro, în timp ce costurile unitare ale muncii continuă să crească mai mult decât în cazul majorității partenerilor comerciali. Nu se preconizează că aceste presiuni asupra prețurilor și costurilor se vor disipa în mod semnificativ anul acesta sau anul viitor, ceea ce ar putea împiedica îmbunătățirea competitivității și a balanței comerciale. Împrumuturile acordate gospodăriilor au crescut semnificativ de-a lungul anilor și au încetinit în 2023, pe fondul unei scăderi a creditelor ipotecare. Prețurile locuințelor au scăzut,

([9]) ST 10156/21; ST 10156/21 ADD 1).

([10]) Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 14 iulie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din 13 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Slovaciei (ST 11205/23 INIT; ST 11205/23 ADD 1).

([11]) Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice (JO L 209, 2.8.1997, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

dar acestea sunt încă într-o oarecare măsură supraevaluate și se preconizează că vor crește din nou, dat fiind că oferta de locuințe rămâne limitată. Cererea de locuințe este sprijinită de intervenții de politică, cum ar fi indemnizațiile pentru credite ipotecare recent adoptate, care împiedică transmisia politicii monetare și sunt costisitoare din punct de vedere bugetar. Ajustarea bugetară a fost amânată și se preconizează că deficitul public, deja ridicat, va crește în acest an, în timp ce ponderea datoriei publice în PIB va crește progresiv în 2024 și 2025, în pofida creșterii favorabile a PIB-ului, care exercită o presiune ascendentă asupra cererii interne. În general, măsurile de politică nu au fost suficiente pentru a aborda vulnerabilitățile identificate, ceea ce a contribuit la înrădăcinarea lor. Ajustarea bugetară ar contribui la reducerea inflației de bază și la consolidarea poziției externe, precum și la limitarea creșterilor datoriei publice; lansarea unei proceduri aplicabile deficitelor excesive ar trebui să susțină o astfel de ajustare. De asemenea, sunt necesare acțiuni pentru a îmbunătăți competitivitatea prețurilor și competitivitatea nelegată de prețuri și pentru a reduce riscurile legate de piața locuințelor și de acumularea datoriilor gospodăriilor, inclusiv prin dezvoltarea unei piețe funcționale a închirierilor.

(11) În conformitate cu datele validate de Eurostat, deficitul public al Slovaciei a crescut de la 1,7 % din PIB în 2022 la 4,9 % în 2023, în timp ce datoria publică a scăzut de la 57,7 % din PIB la sfârșitul anului 2022 la 56,0 % la sfârșitul anului 2023. Astfel cum s-a anunțat în Comunicarea Comisiei din 8 martie 2023 intitulată „Orientări de politică bugetară pentru 2024”, Comisia a făcut în primăvara anului 2024 primul pas către deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, pe baza datelor privind rezultatul bugetar pentru 2023, în concordanță cu dispozițiile legale existente. La 19 iunie 2024, Comisia a emis un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din tratat. Raportul respectiv a evaluat situația bugetară a Slovaciei, întrucât deficitul său public din 2023 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. Raportul a concluzionat că, având în vedere respectiva evaluare și după luarea în considerare a avizului Comitetului economic și financiar formulat în temeiul articolului 126 alineatul (4) din tratat, Comisia intenționează să propună, în iulie 2024, deschiderea unei proceduri aplicabile deficitelor excesive pentru Slovacia, propunând Consiliului să adopte o decizie în temeiul articolului 126 alineatul (6) din tratat de stabilire a existenței unei situații de deficit excesiv în Slovacia.

(12) La 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat ([12]) Slovaciei să ia măsuri pentru a asigura în 2023 o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea creșterii cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național sub nivelul creșterii potențiale a producției pe termen mediu ([13]), ținând seama de menținerea sprijinului temporar și specific pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile la creșterile abrupte ale prețurilor la energie și pentru persoanele care fug din Ucraina. În același timp, Slovaciei i s-a recomandat să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. De asemenea, Slovaciei i s-a recomandat să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii. Potrivit estimărilor Comisiei, în 2023, orientarea fiscal-bugetară ([14]) a fost expansionistă, cu 6,1 % din PIB, în contextul unei inflații ridicate. În 2023, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) a avut o contribuție expansionistă de 3,8 % din PIB la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include reducerea cu 0,2 % din PIB a costului măsurilor specifice de sprijin de urgență pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile în fața creșterilor abrupte ale prețurilor la energie, precum și reducerea cu 0,1 % din PIB a costului de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina. Prin urmare, contribuția expansionistă a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național care depășesc creșterea potențială a producției pe termen mediu nu s-a datorat sprijinului de urgență specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile la creșterile prețurilor la energie și persoanelor care fug din Ucraina. Creșterea expansionistă a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) a fost determinată de măsurile de urgență nespecifice în domeniul energiei, de creșterile permanente ale salariilor din sectorul public și ale prestațiilor sociale, de creșterea cheltuielilor cu asistența medicală și de reducerea cotelor taxei pe valoarea adăugată (TVA) pentru anumite articole. În concluzie, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național în 2023 nu a fost în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 3,2 % din PIB în 2023. Investițiile finanțate la nivel național au fost de 3,2 % din PIB în 2023, ceea ce înseamnă o creștere anuală de 0,8 puncte procentuale în comparație cu 2022. Slovacia a finanțat investiții suplimentare din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii. A finanțat investiții publice în favoarea tranziției verzi și

([12]) Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2022 (JO C 334, 1.9.2022, p. 205).

([13]) Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, creșterea potențială a producției pe termen mediu a Slovaciei în 2023 este estimată la 12,4 % în termeni nominali, întemeindu-se pe rata medie de creștere potențială reală pe 10 ani și pe deflatorul PIB din 2023.

([14]) Orientarea fiscal-bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua impulsul economic generat de politicile fiscalbugetare, atât cele finanțate la nivel național, cât și cele finanțate de la bugetul Uniunii. Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile (și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19) și incluzând cheltuielile finanțate printr-un sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii. Un indicator cu valoare negativă semnalează o politică fiscal-bugetară expansionistă, în timp ce un indicator cu valoare pozitivă semnalează o politică fiscal-bugetară contracționistă.

a tranziției digitale, precum și în favoarea securității energetice, cum ar fi investiții în infrastructuri energetice, în transporturi cu emisii zero și în eficiența energetică a clădirilor. Aceste investiții publice sunt finanțate parțial din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii.

(13) În Programul de stabilitate pentru 2024, scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare estimează o creștere a PIB-ului real de 2,0 % în 2024 și de 3,1 % în 2025, preconizând inflația măsurată cu ajutorul indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) la 3,2 % în 2024 și la 4,4 % în 2025. Se preconizează că deficitul public va crește la 5,9 % din PIB în 2024 și va scădea la 5,4 % din PIB în 2025, în timp ce ponderea datoriei publice în PIB ar urma să crească la 58,6 % până la sfârșitul anului 2024 și la 59,8 % până la sfârșitul anului 2025. După 2025, se estimează că deficitul public va scădea treptat la 5,2 % din PIB în 2026 și va crește la 5,5 % în 2027. Prin urmare, se preconizează că soldul bugetului public nu va reveni sub valoarea de referință a deficitului prevăzută în tratat, de 3 % din PIB, pe durata programului. Totodată, se preconizează că după 2025 ponderea datoriei publice în PIB va crește la 63,6 % în 2026 și la 67,8 % în 2027.

(14) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează că PIB-ul real va crește cu 2,2 % în 2024 și cu 2,9 % în 2025 și că inflația măsurată cu ajutorul IAPC se va situa la 3,1 % în 2024 și la 3,6 % în 2025.

(15) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează un deficit public de 5,9 % din PIB pentru 2024 și, în același timp, o creștere a ponderii datoriei publice în PIB la 58,5 % până la sfârșitul anului 2024. Creșterea deficitului în 2024 reflectă, în principal, continuarea măsurilor de sprijin existente legate de prețurile la energie și adoptarea unor noi măsuri care generează creșterea cheltuielilor, cum ar fi o creștere permanentă a celei de a 13-a plăți a pensiilor, creșterea cheltuielilor cu asistența medicală, crearea unui nou Minister al Turismului și Sportului, o modificare a Legii educației prin care se introduce dreptul legal de admitere la grădiniță pentru copiii cu vârsta de peste 3 ani și se consolidează drepturile copiilor cu nevoi educaționale speciale, precum și introducerea contractelor bazate pe performanță în universitățile publice. Potrivit estimărilor Comisiei, se preconizează că orientarea fiscal-bugetară va fi contracționistă, cu 1,4 % din PIB în 2024.

(16) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, în 2024 se preconizează finanțarea prin sprijin nerambursabil (denumit în continuare „granturi”), acordat în cadrul mecanismului, a unor cheltuieli reprezentând 1,2 % din PIB, comparativ cu 0,5 % din PIB în 2023. Cheltuielile finanțate din granturi acordate în cadrul mecanismului vor permite investiții de înaltă calitate și reforme care vor stimula productivitatea, fără a avea un impact direct asupra soldului bugetului public sau a datoriei publice a Slovaciei.

(17) La 14 iulie 2023, Consiliul a recomandat ([15]) Slovaciei să asigure o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea, în 2024, la maximum 5,7 % a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete ([16]) finanțate la nivel național. În momentul execuției bugetelor pentru 2023 și al pregătirii proiectelor de planuri bugetare pentru 2024, statele membre au fost invitate să țină seama de faptul că Comisia va propune Consiliului deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, pe baza datelor privind rezultatul bugetar pentru 2023. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se preconizează că în 2024 cheltuielile primare nete finanțate la nivel național ale Slovaciei vor crește cu 6,2 %, situându-se peste rata maximă de creștere recomandată. Aceste cheltuieli suplimentare care depășesc rata maximă de creștere recomandată pentru cheltuielile primare nete finanțate la nivel național corespund unei proporții de 0,2 % din PIB în 2024. Există riscul ca acest lucru să nu fie pe deplin în concordanță cu recomandările Consiliului.

(18) În plus, Consiliul a recomandat Slovaciei să întreprindă acțiuni de eliminare treptată a măsurilor existente de sprijin de urgență în domeniul energiei, utilizând economiile aferente pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Consiliul a recomandat, de asemenea, ca, în cazul în care noi creșteri ale prețului energiei ar face necesară adoptarea de noi măsuri de sprijin sau menținerea celor existente, Slovacia să se asigure că astfel de măsuri de sprijin sunt concepute astfel încât să protejeze gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, să fie fezabile din punct de vedere bugetar și să incite în continuare la economisirea energiei. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, costul bugetar net ([17]) al măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei este estimat la 2,1 % din PIB în 2023 și este previzionat la 0,4 % în 2024 și la 0,0 % în 2025. În special, se presupune că prețurile gazelor pentru gospodării vor rămâne plafonate în 2024. Dacă economiile aferente ar fi utilizate pentru a reduce

([15]) Recomandarea Consiliului din 14 iulie 2023 privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2023 (JO C 312, 1.9.2023, p. 233).

([16]) Cheltuielile primare nete sunt definite ca fiind cheltuielile finanțate la nivel național, excluzând (i) măsurile discreționare privind veniturile, (ii) cheltuielile cu dobânzile, (iii) cheltuielile ciclice cu șomajul și (iv) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

([17]) Această cifră reprezintă nivelul costului bugetar anual al măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile și, după caz, exclude veniturile provenite din impozitele pe profiturile excepționale aplicate furnizorilor de energie.

deficitul public, astfel cum a recomandat Consiliul, respectivele previziuni ar presupune o ajustare fiscal-bugetară de 1,7 % din PIB în 2024, în timp ce cheltuielile primare nete finanțate la nivel național ([18]) aduc o contribuție contracționistă la orientarea fiscal-bugetară, de 0,2 % din PIB în anul respectiv. Nu se preconizează ca măsurile de sprijin de urgență în domeniul energiei să fie eliminate treptat cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Există riscul ca acest lucru să nu fie în concordanță cu recomandările Consiliului. Mai mult, se preconizează că economiile aferente nu vor fi utilizate în întregime pentru reducerea deficitului public. Există riscul ca nici acest lucru să nu fie în concordanță cu recomandarea Consiliului. Costul bugetar al măsurilor de sprijin de urgență din domeniul energiei menite să protejeze gospodăriile și întreprinderile vulnerabile este estimat la 0,0 % din PIB în 2024 (0,0 % în 2023).

(19) În plus, Consiliul a recomandat, de asemenea, ca Slovacia să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor acordate în cadrul mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, investițiile publice finanțate la nivel național vor scădea de la 3,2 % din PIB în 2023 la 3,0 % din PIB în 2024. Această scădere este determinată de încheierea perioadei de programare 2014-2020 aferentă fondurilor structurale ale Uniunii, pentru care au fost disponibile fonduri până în 2023. De asemenea, acest lucru se datorează amânării unei livrări de echipament militar până în 2025. Ținând seama de acești factori suplimentari, se consideră că investițiile publice din 2024 sunt în concordanță cu recomandările Consiliului. Totodată, se preconizează că cheltuielile publice finanțate din veniturile obținute din fondurile Uniunii, inclusiv din granturile acordate în cadrul mecanismului, vor scădea de la 3,2 % din PIB în 2023 la 2,0 % din PIB în 2024. Această scădere este determinată de încheierea perioadei de programare 2014-2020 aferentă fondurilor structurale ale Uniunii, pentru care au fost disponibile fonduri până în 2023.

(20) Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au formulat previziunile și în ipoteza menținerii politicilor actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, deficitul public ar urma să ajungă la 5,4 % din PIB în 2025. Scăderea deficitului în 2025 reflectă în principal venituri mai mari datorate creșterii PIB-ului nominal pe fondul unei inflații mai puternice. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 59,9 % până la sfârșitul anului 2025. O politică bugetară prudentă ar trebui să contribuie la reducerea inflației de bază, care este cu mult peste media zonei euro și ar putea duce la pierderi de competitivitate dacă va persista, precum și la consolidarea poziției externe.

(21) Sistemul fiscal slovac ar putea beneficia de pe urma unui mix fiscal mai favorabil creșterii, care să stimuleze participarea pe piața forței de muncă, promovând în același timp protecția mediului și sustenabilitatea finanțelor publice și asigurând mai multă echitate. În prezent, impozitele pe veniturile salariale ca procent din impozitele totale ocupă locul al cincilea în Uniune, situându-se la 52,4 %. În Slovacia, sarcina fiscală asupra costului forței de muncă pentru persoanele cu venituri mai mici este relativ ridicată, descurajând participarea pe piața muncii, într-un context în care impozitarea veniturilor salariale este mai puțin progresivă decât media Uniunii. Veniturile publice și condițiile de muncă sunt afectate în mod negativ de decalajul semnificativ dintre salariați și lucrătorii independenți în ceea ce privește impozitele, contribuțiile sociale și plățile obligatorii nefiscale, motiv pentru care ponderea lucrătorilor independenți care prezintă caracteristici de dependență este cea mai mare din Uniune. În Slovacia, veniturile recurente din impozitele pe proprietate au rămas în urma celor din Uniune, situându-se la doar 0,4 % din PIB, comparativ cu media Uniunii de 1 % din PIB. Această discrepanță se datorează faptului că sistemul de impozitare slovac se bazează pe suprafață, impozitele fiind calculate mai degrabă în funcție de dimensiunea proprietății decât în funcție de valoarea de piață, ceea ce a dus la stagnarea veniturilor fiscale, în timp ce prețurile locuințelor au crescut în ultimii ani. În ceea ce privește taxele de mediu, Slovacia a avut rezultate remarcabile în 2022, depășind media Uniunii în acest domeniu, atât în raport cu PIB-ul, cât și ca procent din totalul impozitelor. Totuși, acest lucru s-a datorat, în principal, veniturilor semnificative obținute din impozitele pe energie care au o bază de impozitare considerabilă. În schimb, veniturile provenite din taxele pe transport, poluare și resurse s-au situat sub media Uniunii, ceea ce indică un potențial de consolidare a aplicării principiului „poluatorul plătește”. În pofida îmbunătățirilor semnificative din ultimii ani, deficitul de conformitate în materie de TVA rămâne peste media Uniunii. Cu toate acestea, Slovacia a reușit să reducă semnificativ acest deficit în perioada 2010-2021, datorită obligației, introduse din 2014, de raportare a tuturor tranzacțiilor naționale și din interiorul Uniunii, precum și aplicării mai largi a mecanismului de taxare inversă. Aplicarea de măsuri de raționalizare a sistemelor de plată a impozitelor, a contribuțiilor sociale și a altor plăți obligatorii nefiscale, împreună cu măsuri de reducere a costurilor administrative și de conformare, poate să stimuleze veniturile publice și să sprijine sustenabilitatea finanțelor publice. În ultimii ani, Slovacia a adoptat mai multe măsuri nespecifice cu potențiale efecte negative, de exemplu asupra prețurilor proprietăților și a competitivității prețurilor, și care conduc, de asemenea, la o distribuție neechitabilă a resurselor. În plus, punerea în aplicare insuficientă a analizelor existente ale cheltuielilor în cadrul procesului bugetar împiedică realizarea economiilor identificate care ar putea fi benefice pentru situația finanțelor publice. Mai mult, îmbunătățirea în continuare a digitalizării administrației fiscale, în special în domeniul facturării electronice și al declarațiilor fiscale

([18]) Această contribuție este măsurată ca variație a cheltuielilor publice primare, excluzând (i) impactul bugetar incremental al măsurilor discreționare privind veniturile, (ii) măsurile cu caracter excepțional, (iii) cheltuielile ciclice cu șomajul și (iv) cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii, în raport cu rata de creștere potențială medie a PIB-ului nominal pe termen mediu (10 ani), exprimată ca procent din PIB-ul nominal.

precompletate, ar putea contribui la reducerea în continuare a scurgerilor din sistemul fiscal, la facilitarea respectării obligațiilor fiscale și la reducerea costurilor acesteia.

(22) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că respectivele reforme și investiții vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se continue cu rapiditate implementarea efectivă a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, pentru a stimula competitivitatea pe termen lung a Slovaciei prin tranziția verde și tranziția digitală, asigurându-se în același timp echitatea socială. Pentru ca Slovacia să își poată îndeplini angajamentele asumate în planul de redresare și reziliență până în august 2026, este esențial ca țara să continue punerea în aplicare a reformelor și să accelereze investițiile prin abordarea provocărilor relevante, asigurând în același timp o guvernanță eficace și o capacitate administrativă solidă. Slovacia se confruntă cu diverse obstacole care împiedică punerea în aplicare cu succes a planului de redresare și reziliență, mai multe proiecte mari de investiții riscând să nu fie puse în aplicare. Punerea în aplicare a investițiilor încetinește, în special în domeniul îngrijirilor de sănătate, al renovării clădirilor, al decarbonizării industriei, al protecției naturii și al gestionării apei. De asemenea, unele reforme în curs nu avansează conform planului, de exemplu în domeniul amenajării teritoriului, și pot prezenta obstacole suplimentare. Administrația publică slovacă suferă de o eficacitate structurală scăzută și de o lipsă a capacității administrative la diferite niveluri de guvernare pentru a putea pune în aplicare reforme și investiții complexe. Alte obstacole care trebuie abordate sunt legate, de exemplu, de achizițiile publice și de procedurile îndelungate de autorizare, care cauzează întârzieri majore. Implicarea sistematică a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă a responsabilității pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență.

(23) În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului ([19]), Slovacia trebuie să revizuiască programele sale sprijinite prin Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european Plus (FSE+), Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) până în martie 2025, ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate țării în 2024 și de Planul său național privind energia și clima. Respectiva revizuire stă la baza alocării definitive a fondurilor Uniunii incluse în fiecare program. Slovacia a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune și a Pilonului european al drepturilor sociale, dar persistă disparități regionale semnificative în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială între regiunea capitalei și celelalte regiuni. Este vital să se accelereze punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune și să se continue punerea în aplicare a priorităților convenite în cadrul programelor, care continuă să fie relevante. Este deosebit de important să se consolideze capacitatea administrativă a autorităților locale, regionale și naționale și să se îmbunătățească parteneriatul și asumarea responsabilității, inclusiv printr-o mai mare implicare a părților interesate din societatea civilă. Sunt în continuare necesare eforturi pentru a consolida incluziunea socială și economică a comunităților rome marginalizate, prin îmbunătățirea condițiilor de viață ale acestora, asigurarea accesului la educație și formare nesegregate de înaltă calitate și sprijinirea integrării acestora pe piața forței de muncă. În același timp, trebuie finalizate investițiile planificate în infrastructura de apă potabilă și de apă uzată. În plus, investițiile planificate în economia circulară, gestionarea deșeurilor și creșterea eficienței energetice în clădirile publice și rezidențiale sunt esențiale pentru tranziția verde. Realizarea de progrese suplimentare în ceea ce privește dezvoltarea surselor regenerabile de energie și decarbonizarea economiei rămân la fel de importante. Politicile active în domeniul pieței forței de muncă trebuie consolidate pentru a combate șomajul de lungă durată. În acest sens, programele eficace de recalificare și de învățare în rândul adulților sunt esențiale. În cele din urmă, asigurarea unor servicii de educație și îngrijire timpurie de calitate și la prețuri accesibile pentru copiii cu vârsta sub 3 ani este esențială pentru a stimula egalitatea de gen pe piața forței de muncă și în societate.

(24) În contextul evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune, merită să se acorde mai multă atenție potențialului de stimulare a investițiilor în utilizarea durabilă a resurselor naturale, în special date fiind întârzierile în ceea ce privește investițiile în acest domeniu din perioada de programare anterioară. Slovacia ar putea, de asemenea, să utilizeze platforma „Tehnologii strategice pentru Europa”, instituită prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului ([20]), în domeniul tehnologiilor digitale și al inovării în materie

([19]) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (JO L 231, 30.6.2021, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([20]) Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024 de instituire a platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP) și de modificare a Directivei 2003/87/CE și a Regulamentelor (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 și (UE) 2021/241 (JO L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

de tehnologie profundă, al tehnologiilor curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și al biotehnologiei, pentru a sprijini transformarea industriei.

(25) Pe lângă provocările economice și sociale abordate în planul de redresare și reziliență și prin alte fonduri ale Uniunii, Slovacia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de cadrul judiciar și anticorupție, de lipsa de transparență și de concurență în procedurile de achiziții publice, de piața forței de muncă, de nivelul insuficient de competențe de bază, de lipsa incluziunii și de ratele scăzute de înscriere în educația și îngrijirea timpurie, precum și de adaptarea la schimbările climatice, de conservarea resurselor naturale și de cadrul privind economia circulară.

(26) Modificările legislative recente, în special modificările aduse Codului penal și desființarea Parchetului Special, au generat preocupări serioase cu privire la independența și integritatea sistemului de justiție și de aplicare a legii din Slovacia. Fără garanții adecvate, aceste evoluții riscă să slăbească capacitatea sistemului de justiție penală și eficacitatea luptei împotriva corupției, inclusiv din perspectiva descurajării, investigării și urmăririi penale a cazurilor de corupție și fraudă la nivel înalt. Situația riscă să fie afectată și mai mult de reorganizarea preconizată a poliției specializate în combaterea corupției (NAKA). În plus, recenta demitere a mai multor membri ai Consiliului Judiciar înainte de sfârșitul mandatului lor și lipsa de garanții pentru a asigura independența Consiliului Judiciar ridică, de asemenea, semne de întrebare. Aceste evoluții riscă să afecteze mediul de afaceri și de reglementare din Slovacia și, prin urmare, competitivitatea acesteia.

(27) Sistemul de guvernanță fragmentat din Slovacia și slaba coordonare dintre diferitele niveluri ale administrației publice afectează mediul de afaceri și, în special, capacitatea țării de a pune în aplicare în mod eficace politicile și proiectele de investiții. În plus, furnizarea de servicii publice de calitate și independența financiară a autorităților locale și regionale sunt, în general, slabe. Acest lucru, împreună cu utilizarea continuă a procedurilor legislative accelerate, duce la o lipsă de previzibilitate a cadrului de reglementare. În același timp, deși planul de redresare și reziliență urmărește să simplifice procedurile de achiziții publice din Slovacia, persistă provocări legate de lipsa de transparență și de concurență în domeniul achizițiilor publice. Acest lucru este ilustrat de faptul că, în 2023, 33 % dintre contractele de achiziții publice au fost atribuite unor ofertanți unici. Ca urmare a acestor provocări, achizițiile publice nu sunt utilizate în mod suficient și strategic pentru a promova obiective de politică importante, împiedicând progresele în direcția tranziției verzi și a celei digitale și limitând capacitatea Slovaciei de a-și îmbunătăți potențialul economic. Modificările propuse recent ale cadrului privind achizițiile publice și noua legislație privind investițiile strategice pot afecta și mai mult transparența și concurența în domeniul achizițiilor publice și riscă să reducă oferirea unor garanții adecvate, în special pentru investițiile la scară largă.

(28) Un procent relativ ridicat de elevi din Slovacia nu dispune de un nivel minim de competențe de bază în domeniile matematicii, lecturii și științelor. Sondajul din 2022 al Programului pentru evaluarea internațională a elevilor al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică arată că Slovacia se numără printre țările cu cele mai slabe performanțe în ceea ce privește competențele de bază, peste 30 % dintre elevi având rezultate slabe la matematică și citire, precum și o scădere a procentului elevilor cu rezultate foarte bune, ceea ce afectează potențialul de inovare și competitivitatea pe termen lung ale țării. Rezultatele arată, de asemenea, un decalaj pronunțat în ceea ce privește nivelul de instruire al elevilor din medii defavorizate din punct de vedere socioeconomic, inclusiv din comunitățile rome marginalizate, 62,6 % dintre aceștia neavând competențe de bază în matematică. Acest lucru corespunde unor disparități mai mari în sistemul de învățământ slovac. Planul slovac de redresare și reziliență conține numeroase măsuri în domeniul educației, dar nu este suficient de bine direcționat pentru a asigura creșterea ponderii copiilor cu competențe de bază. Ar fi benefic ca educația și formarea cadrelor didactice să se axeze mai mult pe sprijinirea dezvoltării competențelor de bază în rândul elevilor. În plus, profesia de cadru didactic nu este suficient de atractivă pentru a se putea soluționa problema deficitului de personal calificat și pot fi aduse în continuare îmbunătățiri pentru a asigura calitatea educației și a formării cadrelor didactice și disponibilitatea asistenților didactici, precum și oportunități de învățare reciprocă și de mentorat. În plus, există un potențial mare de creștere a numărului de copii înscriși în structuri de educație și îngrijire timpurie (ECEC) prin sporirea numărului de locuri disponibile în aceste structuri și prin impulsionarea utilizării lor de către părinți. Planul slovac de redresare și reziliență sprijină creșterea ratei de înscriere a copiilor începând cu vârsta de 3 ani; în schimb, potrivit datelor Eurostat ([21]), doar 1 % dintre toți copiii cu vârsta sub 3 ani erau înscriși într-o structură de educație și îngrijire timpurie în 2023, aceasta fiind cea mai scăzută rată de înscriere din Uniune. Creșterea participării în structurile de educație și îngrijire timpurie contribuie la o mai bună pregătire a copiilor pentru a dobândi competențe mai târziu în viață, reduce abandonul școlar timpuriu și favorizează participarea pe piața forței de muncă a părinților, în special a femeilor.

([21]) Sondajul EU SILC.

(29) Se preconizează că absorbțiile nete de carbon ale Slovaciei în sectoarele exploatării terenurilor, schimbării destinației terenurilor și silviculturii vor scădea semnificativ, ceea ce indică faptul că țara nu va atinge obiectivul de - 6 821 kt de CO_2 echivalent până în 2030 prevăzut în Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului ([22]). Acest lucru este corelat cu evaluarea insuficientă a riscurilor climatice de către Slovacia și cu provocările legate de transpunerea informațiilor privind riscurile climatice în soluții practice. Pentru a inversa această tendință în anii următori, va fi important să se promoveze măsuri de adaptare la schimbările climatice, inclusiv soluții bazate pe natură, care să fie integrate în politicile naționale relevante, pentru a se finaliza delimitarea ariilor naturale protejate și pentru a se promova utilizarea durabilă a resurselor naturale. În același timp, sunt necesare măsuri de politică suplimentare pentru a stimula tranziția către o economie circulară. Slovacia riscă să nu își îndeplinească obiectivul pentru 2025 privind deșeurile municipale solide, capitol la care în 2020 era cu 19,2 puncte procentuale sub obiectivul de 55 % fixat pentru 2025, precum și obiectivul privind deșeurile de ambalaje, în privința căruia în 2020 era cu 5,3 puncte procentuale sub obiectivul de 65 % fixat pentru 2025 ([23]). O mai bună gestionare a risipei de resurse ar permite Slovaciei să reducă depozitarea deșeurilor și să intensifice reutilizarea deșeurilor municipale și a deșeurilor de ambalaje și utilizarea materialelor circulare în industrie și construcții.

(30) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2024 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea pentru 2024 privind zona euro. În ceea ce privește Slovacia, recomandările 1, 2 și 3 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua, a celei de a treia, a celei de a patra și a celei de a cincea recomandări cuprinse în Recomandarea pentru 2024 privind zona euro.

(31) Având în vedere bilanțul aprofundat realizat de Comisie și concluziile privind existența unor dezechilibre, recomandările formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 se reflectă în recomandările 1 și 3. Politicile menționate în recomandarea 1 contribuie la abordarea vulnerabilităților legate de piața locuințelor, de datoria gospodăriilor și de poziția externă. Politicile menționate în recomandarea 3 contribuie la abordarea vulnerabilităților legate de competitivitatea costurilor. Recomandările 1 și 3 contribuie atât la corectarea dezechilibrelor, cât și la punerea în aplicare a recomandărilor formulate în Recomandarea pentru 2024 privind zona euro, în concordanță cu considerentul 30,

RECOMANDĂ ca, în 2024 și în 2025, Slovacia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să prezinte planul bugetar-structural pe termen mediu în timp util. În conformitate cu cerințele Pactului de stabilitate și de creștere reformat, să limiteze creșterea cheltuielilor nete ([24]) în 2025 la o rată compatibilă, printre altele, cu reducerea deficitului public către valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat și cu menținerea datoriei publice la un nivel prudent pe termen mediu. Să eficientizeze mixul fiscal, inclusiv prin reducerea factorilor de descurajare de pe piața forței de muncă și prin utilizarea într-o mai mare măsură a taxelor de mediu și a impozitelor recurente pe proprietate. Să reducă măsurile costisitoare privind cheltuielile, inclusiv prin realizarea de analize ale cheltuielilor. Să consolideze în continuare conformarea fiscală, inclusiv prin continuarea digitalizării administrației fiscale. Să reducă riscurile legate de datoria gospodăriilor prin sprijinirea ofertei de locuințe și a extinderii pieței închirierilor.

2. Să asigure o guvernanță eficace, să consolideze capacitatea administrativă de gestionare a fondurilor Uniunii, să accelereze investițiile și să mențină ritmul de punere în aplicare a reformelor. Să abordeze provocările relevante care apar, pentru a permite punerea în aplicare continuă, rapidă și eficace a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, asigurând finalizarea reformelor și a investițiilor până în august 2026. Să accelereze punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune. În contextul evaluării la jumătatea perioadei a programelor respective, să continue să se concentreze asupra priorităților convenite, luând măsuri pentru a răspunde mai bine nevoilor de investiții în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale, ținând seama, în același timp, de oportunitățile oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” în vederea îmbunătățirii competitivității.

([22]) Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 cu privire la includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. 529/2013/UE (JO L 156, 19.6.2018, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj).

([23]) AEM și ETC/CE (2022), *Early Warning Assessment Related to the 2025 Targets for Municipal and Packaging Waste* („Evaluare de avertizare timpurie referitoare la obiectivele pentru 2025 privind deșeurile municipale și deșeurile de ambalaje”) (https://www.eea.europa.eu/publications/country-profiles-early-warning-assessments).

([24]) Conform articolului 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263, „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

3. Să consolideze eficacitatea, independența și integritatea sistemului judiciar și anticorupție, inclusiv prin asigurarea unor garanții adecvate pentru investigarea și urmărirea penală eficace a cazurilor de corupție la nivel înalt. Să consolideze competitivitatea și productivitatea, inclusiv prin asigurarea transparenței și a concurenței în procesele de achiziții publice, pentru a promova buna guvernanță și pentru a îmbunătăți eficacitatea cheltuielilor publice. Să consolideze predarea competențelor de bază, inclusiv pentru copiii care provin din medii defavorizate, cum ar fi comunitățile rome marginalizate, și să sporească disponibilitatea și utilizarea structurilor de educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate și la prețuri accesibile pentru copiii cu vârsta sub 3 ani. Să consolideze gestionarea risipei de resurse și reutilizarea deșeurilor municipale și a deșeurilor de ambalaje, precum și conservarea resurselor naturale prin integrarea unor soluții bazate pe natură și prin finalizarea delimitării ariilor naturale protejate.

Adoptată la Luxemburg, 21 octombrie 2024.

Pentru Consiliu

Președintele

NAGY I.